

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

68. ÅRGANG

9. AUGUST 1956

A V I N N H O L D E T :
OLSOK 1956. PREKEN PÅ STIKLESTAD - BLIKK PÅ TIDEN -
MESSENS GEOMETRI - IGNATIUS'S BUDSKAP TIL VÅR
TID - KATOLSK VURDERING AV FILMEN OG FJERN-
SYNET - PRESTEVIGSEL I OSLO - ST. OLAVS DOM-
KIRKES 100 ÅRS JUBILEUM - NYTT FRA UTLANDET

NR
14

NESTE NUMMER KOMMER 23. AUGUST 1956.

FEIRINGEN AV

St. Olavskirkens 100 års jubileum

24.—25.—26. august 1956 i Oslo.

PROGRAMMET I HOVEDTREKK:

- Fredag 24. august kl. 19.00: Pontifikalandakt med preken i St. Olavskirken.
- Lørdag 25. august kl. 18.00: Prosesjon m/ Helligdomsarmen fra St. Josefs kapell til kirken. Preken, vel-signelse med Olavs-relikvien.
- Søndag 26. august kl. 8.30: Messe m/ preken og felles-kommunion.
kl. 9.45: Messe.
kl. 11.00: Pontifikalmesse m/ preken.
kl. 17.00: Hagefest i Akersveien 5.
kl. 18.30: Pontifikalandakt m/ Te Deum.
kl. 19.00: Festmøte i St. Sunniva skoles gymnastikksal.

Til jubileet vil foreligge et eget programhefte med nærmere angivelser, bl. a. av hvem som forretter og taler ved de forskjellige anledninger.

ST. OLAVS KIRKE 100 ÅR

1856 - 24. august - 1956

Illustrert jubileumsskrift.

Utgitt av Oslo Katolske Bispedømme.

Forord av biskop dr. Jac. Mangers - *St. Olavs kirkes bygningshistorie* av dr. theol. J. J. Duin - *Helligdomsarmen* av dr. theol. J. J. Duin - *St. Olavs menighets vekst og fremgang* av sogneprest F. J. Fishedick - *Prestene som har ledet St. Olavs menighet - St. Olavs kirke i jubileumsåret* av pastor Ivar Hansteen Knudsen.

Pris kr. 3.00.

Bestillinger og løssalg: Katolsk Bok- og Bladsentral, Akersveien 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

- Bispegården
St. Josefs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke. } Oslo
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus
Øyenklinikken
St. Josefs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss.
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 12. AUGUST: 12. sønd. etter Pinse. Ep. II. Kor. 3, 4—9. Ev. Luk. 10, 23—37. Mandag: Ferialdag. Tirsdag: Vigilien til Marias opptagelse. Onsdag: Marias opptagelse til himmelen. Ep. Jud. 13, 22—25; 15, 10. Ev. Luk. 1, 41—50. Torsdag: Joakim, Marias far, bekj. Fredag: Hyacint, bekj. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 19. AUGUST: 13. sønd. etter Pinse. Ep. Gal. 3, 16—22. Ev. Luk. 17, 11—19. Mandag: Bernard, abbed, kirkelærer. Tirsdag: Johanne Fransiska, enke. Onsdag: Marias rene hjerte. Torsdag: Filip Benitius, bekj. Fredag: Bartolomeus, apost. Biskopens bispevigelsedag. Lørdag: Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 26. AUGUST (14. sønd. etter Pinse): Feiring av 100-årsjubileet for St. Olavs domkirkes vigsel. Kirkevigselmessen.

ST. GUDMUNDS LEGAT

til opphold ved katolske skoler for barn fra ubemidlede katolske hjem i Norge.

Søknader med anbefaling fra vedk.s sogneprest bes sendt snarest til: Prioren for Dominikanerne,

Neuberggt. 15, Oslo.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akefsveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svitthun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 20.

Annonser: Innen torsdag før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 numre årlig. - Postgiro 15986.

OLSOK 1956

Preken på Stiklestad ved Det nordiske stevne for katolske akademikere.

Av pater Finn Thorn. O. P.

En søndag i året 1022 var der messe i Avaldsnes kirke på Karmøy. Kong Olav den hellige og hans menn var til stede. «Kongen og hele almuen hørte messen stående», forteller Snorre. Midt under messen kom Erling Skjalgson til kirken med en hærstyrke. Støyen og larmen av våpen gjorde at alle som var i kirken snudde seg og så ut. Bare kongen ble rolig stående og så seg ikke om. Først da hele messen var slutt gikk kongen rolig ut av kirken, gjennom manngarden og frem til Erling.

Vi kan vel trygt si at denne begivenheten markerer noe helt nytt i Norges historie. For første gang gjør ikke våpenlarm inntrykk på en norsk konge. Det som i stedet holder kongens sinn fanget er den kristne kirkes gudstjeneste.

Vi er i dag samlet her på Stiklestad til den samme hellige gudstjeneste som Olav overvar i den lille trekirken på Karmøy. Vi er her ikke bare for å hylde en stor kongeskikkelse i Norges historie, men for å tilbe den Herre Krist som i sitt hellige legemes og blods mysterium gir seg selv for oss i det hellige messeoffer. Det var det samme mysterium kong Olav bøyte seg for i slik ærefrykt at han uforstyrret lot Erling Skjalgson stille sin hær opp utenfor kirken før han selv gikk ut. Det er denne tro på Kristus og hans offer i den hellige messe som forener oss moderne nordiske katolikker med den Olav som for 900 år siden overvar den samme messe i de kirker han lot reise rundt om i landet. Det er denne kristne Olav, Olav den hellige, som vi er samlet om i dag, for i fellesskap med ham å dyrke den Herre Krist. Den unge vikingekongen Olav tilhører historien. Helgenen Olav tilhører Kristi kirke til alle tider. La oss i dag se litt på hvordan denne forvandling fra viking til helgen foregikk.

Olav var bare 12 år gammel da han dro i viking med sin fosterfar Rane. Først drar han østover til Sverige og Finland og herjer der. På tilbakeveien seiler de ned langs Jylland mot Holland. «Der ble det et stort slag, og kong Olav vant seier og meget gods», forteller sagaen. Deretter dro han til England og gikk i kong Adalråds tjeneste. Det var da han var

med og forsvarte London bro mot danskene. Etter tre år i England herjer han sydover langs kysten av Frankrike og Spania. Der tenker han på å dra videre gjennom Gibraltar og til Det hellige land. Dette er Olav Haraldsons ungdom. Et liv i kamp og hærferd slik som de nordiske vikingekongene før ham.

Men et nytt trekk er kommet til. Olav har følt ønsket om å se det landet der Kristus levde og døde. Kristendommen har begynt å interessere denne unge vikingekongen.

Hvordan er det gått til?

Vi befinner oss ved dette tidspunkt på overgangen mellom det 10. og 11. århundre. Det 10. århundre er vel et av de mørkeste i Europas historie. Karl den stores rike var gått i stykker. En rekke små vasallstater lå i stadig innbyrdes strid. Og rundt om på Europas kyster herjet normanniske vikinger. Det var en jerntid der det som møysommelig var bygget opp av en kristen sivilisasjon holdt på å bli skyllet vekk. Kirken var den eneste motvekt mot oppløsningen. Men også den befant seg i en nedgangsperiode. Mangel på disiplin bredte seg i geistligheten. Men som alltid i Kristi kirkes historie er de byggende krefter sterkere enn de nedbrytende. Allerede i det 10. århundre bryter det nye frem som skulle gjenføde kirkens kraft i renhet og hellighet — reformasjonen fra Cluny var begynt. Når vi så kommer til Olavs århundre så er det den nye ånd fra Cluny som setter sitt preg på kirken.

Under sine opphold i England og Frankrike møtte så den unge nordiske kongen denne Kristi kirke. Han kunne ikke unngå å se at det var *den* som representerte de byggende og siviliserende krefter i datidens Europa. I alle byene var det katedralene og kirkene som var de dominerende byggverk. Biskopene var mektige menn. Klostre møtte også Olav overalt på sin ferd. Både åndelig og materielt var de tidens kultursentra. Der lærte han å kjenne fromme og lærde menn som i sitt liv søkte å virkeliggjøre kristendommens høyeste idealer. Så hørte Olav om paven i Rom som var den øverste styrer for dette åndelige rike som bredte seg ut over Europa. Når så Olav gikk inn i kirkene, enten det var i Frankrike, i England eller i Spania, så ble han over alt vitne til den samme gudstjeneste. Han hørte den skjønne gregorianske sang, han så alteret opplyst av utallige lys. Han så biskopen med mitra og stav omgitt av sine prester. Og dette riket som ikke hadde noen jordiske våpen — de norske vikingene visste godt hvor lett det var å erobre og plyndre kirker og klostre — det hadde bestått i tusen år. Og det som Olav hørte om opprinnelsen til dette merkelige riket var også forunderlig: Kristus som døde og oppsto igjen, de tolv fiskere som ble apostelhøvdinger, — som biskopene hadde arvet sin myndighet fra. Alt dette må ha gitt den unge begavede kongesønn meget å tenke på. Alt dette representerte noe større og rikere enn det han var vant til hjemmefra. Han så hvordan hans eget land lå utenfor den kristne kulturkrets. I Norge var der bare gudehov hvor der ble blotet til Odin og Tor. Vi kan tenke oss at Olav er blitt slått av forskjellen mellom den kristne gudstjenestes skjønnhet, og råheten i offermåltidene der hjemme hvor man spiste og drakk og sloss.

Slik møtte Olav Haraldson den kristne kirke. Han så den var én, med et felles og høyt livsideal, én felles tro, én felles gudstjeneste i alle land. Han så at den var alminnelig, — katolsk: både fyrste og bonde, både trelle og fri mann hadde like rett og like plikt til å være borger i dette riket. Han så at kirken gjennom tusen år trofast hadde voktet arven fra Kristus og hans apostler. Han begynte å ane det hellige og ærverdige som preget dette Guds rike. Det syn som møtte Olav i de ungdomsårene han fór ute i viking var den ene, hellige, katolske og apostoliske kirke. Han forsto kanskje ikke med én gang så meget av dens forkynnelse. Men litt etter litt sto det klart for ham at kirken var et rike som det var verd å tjene og tilhøre. Dette står for ham som noe større enn bare å vinne sitt jordiske kongedømme hjemme i Norge. Han ville at *Kristi rike* skulle utbre sitt herredømme også i hans land. Og selv ville han stille sitt kongedømme i dette rikets tjeneste.

Det var i Normandi at Olav tok denne sitt livs store avgjørelse. Vinteren 1014 ble han døpt (eller fermet?) av erkebiskopen av Rouen. Våren etter vender han kursen mot Norge. Han har med seg biskop og prester. Nu skulle han i sitt eget land langt der mot nord virkeliggjøre sin kristne kongstanke.

Og nu forstår vi bedre kong Olavs holdning i Avaldsnes kirke 7 år senere. Den messen han overværer er den samme hellige gudstjeneste som han i ærbødig undring hadde overvært i katedraler og klosterkirker i utlandet, og som nu var blitt midtpunktet også i hans liv. Han vet at han tjener Guds rike og Kristi kirke i sitt folk. Han vet at han bringer en ny tid til Norge. Derfor er det ikke Erling Skjalgsons våpenlarm som kan skremme ham der han står foran alteret i den vesle trekirken, trygg i sin tro og trygg i sitt kall.

I sin åndelige støpning var Olav Haraldson helt igjennom norsk. Men han gjorde det norske folk rikere ved å gi det del i sin samtids universelle kristne kultur. Kultur er fellesskap. Derfor er religion selve grunnlaget for all sann kultur. For religion er delaktighet i det som er alle menneskesjeles felleseie: det ubegrensede, det absolutte. Hedenskap betyr avgrensing, isolasjon. Det var denne isolasjon Olav førte sitt folk ut av.

Også for kristendommen gjelder det at en isolert nasjonal religion er en selvmotsigelse. Derfor gjorde Olav den unge norske kirke til en del av den ene universelle katolske kirke ved å knytte den til erkebispestolen i Bremen, og gjennom den til hele kristenhetens sentrum i Rom. Derfor er kong Olav den hellige den første store katolske personlighet i vårt folk. Gjennom flere århundrer av vår historie har hans skikkelse stått som det samlende symbol på syntesen mellom det nasjonale og det universielle. Det synlige minne om dette er det skjønne gotiske byggverk som ble reist over hans grav her oppe ved kristenhetens yttergrense.

Etter reformasjonen kom der på mange måter en ny isolasjonsperiode for vårt land. På det kirkelige område er vi blitt liggende utenfor den felles europeiske katolisismes kulturelle og religiøse tradisjoner. Derfor er heller ikke Olav den helliges skikkelse

den samme realitet i Norges offisielle kirke i dag som han var i Norges kirke i middelalderen. Han kan heller ikke være det så lenge norske kristne mangler forståelse for den universelle katolske kristendom som Olav levet og døde for.

Men her må vi nordiske katolske kristne av i dag vokte oss for å gå til den motsatte ytterlighet ved ikke i tilstrekkelig grad å anerkjenne det som tross alt har vedblitt å bestå av sann og ekte kristendom også etter reformasjonen. Arven fra Olavs kirke har aldri helt forsvunnet fra vårt folk. Om Olav selv kan være kommet i bakgrunnen, så er troen på den Hvite-Krist han ved sitt liv og sin død plantet i vårt folk vedblitt å leve, selv om de ytre former har forandret seg. Vi må jo være klar over at historiens gang hverken kan stanses eller skrues tilbake. Middelalderens Norge vender aldri tilbake, og skal det heller ikke. Men middelalderens kirke er på ny en levende realitet iblant oss, nettopp fordi den *ikke* er en foreldet middelalder-institusjon, men Kristi kirke til alle tider. Ennu er det bare en liten minoritet i Norden som tror på kirken slik som Olav trodde på den, og lever i den på samme måte som Olav levet i den. Ennå er det få iblant våre landsmenn for hvem det hellige messeoffer betyr det samme opphøyede mysterium som det betød for Olav da *han* overvar messen, enten det nu var i kirken på Karmøy, eller her på Stiklestad 29. juli 1030. At den katolske minoritet i Norden skal vokse til sterke og levende katolske kirker i våre nordiske fedreland avhenger av om vi katolske kristne lever vår kristendom slik at stadig fler får øynene opp for at den katolske kirke representerer den hele og fulle kristendom til alle tider. Nettopp derfor må vi vokte oss for en religiøs sektarisme som isolerer seg ved å ta avstand fra all annen kristendom enn vår egen. Vel tror vi at katolsk kristendom er selve den åpenbarte kristne sannhet, og den katolske kirke Kristi ene sanne kirke. Men alt det de andre kristendomsformer enn eier av autentiske kristne verdier er arv fra Kristi kirke. Vi forneker derfor våre egne katolske verdier hvis vi ikke har vidsyn nok til å anerkjenne det verdifulle som har vedblitt å leve i nordisk kristendom også etter reformasjonen. Men aldri kan vi gå med på at disse i sin dybeste grunn katolske verdier vedblir å leve løsrevet fra den kirke der de naturlig hører hjemme, og hvor de alene kan utfolde seg harmonisk i hele sin fylde og rikdom. —

Bare ved at vi igjen vender tilbake til Olav den helliges universelle kristendom får den kristne tro igjen de rette vekstbetingelser i Norden. Da vil alt snevert sektvesen vike for sann katolsk kristendoms fylde. Da vil våre nordiske folk igjen få hjemstavnsrett i den verdenskirke som Olav Haraldson den hellige levet og døde for.

Det er vår tro og sikre forvissning at bare på denne måte kan

«alt, paa vor Mark i tusinde Aar,
der groede til Sjæle-Føde»

— som Grundtvig synger vedbli å leve videre til lykke og velsignelse for våre nordiske folk.

Finn Thorn.

BLIKK på TIDEN

■ Stortinget får en travel høstsesjon — en rekke saker har måttet utstå fra en stadig mer overfylt saksliste. Om demokratiet kommer godt, så kommer det dessverre sent! Blant de overliggende saker er forandringen av Grunnlovens § 2 — jesuittparagrafen. Så pinlig den enn var for vår nasjonale anseelse, godtgjorde «Roos-saken» ved dette årets begynnelse med all ønskelig tydelighet at paragrafen fører til konkret og følbart religiøs diskriminasjon. De skarpe og brydte avskommentarer skulle tyde på at dens sjikanerende anvendelse mot en dansk prest og universitetslærer følte ydmykende for en opinion så vår for menneskerettigheter som den norske.

Myndighetenes stramme utlegning av paragrafen — at selv individuelle besøk av jesuitter i Norge gjøres avhengige av uttrykkelig reisetilattelse og politioppsett, — har tidligere vært sterkt beklaget fra katolsk hold. Vi er som alle andre her i landet bundet av myndighetenes lovanvendelse, men er også dermed berettiget til å påpeke de betydelige ulemper den medfører for oss i en sak hvor forslaget om lovendring stammer fra myndighetene selv og hvor saksbehandlingen synes å trekke urimelig i langdrag.

Fra 25. juli til 2. august samledes, som meddelt annetsteds i dette nr., nordiske katolske akademikere til et stevne i Trondheim. I Sverige og Danmark inntar jesuittpatres en ledende stilling i det katolske akademiske liv. At det norske vertskap måtte rette en henstilling til de jesuitter som naturlig skulle ha deltatt sammen med sine delegasjoner, om å bli hjemme og avstå fra deltakelse, var en særdeles flau og bitter nødvendighet, som vanskelig kunne falle i god jord. I det minste har vi grunn til å tro at det er disse konkrete, praktiske friksjoner og den pinlige oppsett de vekker i våre naboland, som ganske særlig er egnet til å stille paragrafen i det rette lys. Og forhåpentlig føre til at den sunne parlamentariske fornuft gir den nådestøtet til høsten.

■ Man har av og til det besynderlige inntrykk at der i norske informasjonsorganer (og liknende instanser) føres en lokal maurkrig mot bruken av Guds navn. Når for eksempel statsoverhoder i andre land, hvor tilknytningen til den kristne tro og kulturarv er mer levende enn hos oss, bruker Guds navn i sine taler — åpentbart oppriktige og personlige i så måte er eksempelvis dronning Elisabeth og president Eisenhower — har det en merkverdig evne til å bli borte under den oftest anonyme norske oversetters penn: det må være noe i retning av *bad form* å tro på Gud her i landet.

Kanskje det må være tillatt å fremheve at vi fra enhver rimelig synsvinkel bør be oss bestemt fritatt for denne selvbestaltede og særdeles uintelligente «sensur»: der er overhodet ingen antagelig grunn til å tvangs-innrullere troende utlendinger i vår hjemlige offisiøse profanitet.

Et forholdsvis nylig eksempel fortjener såmen å bli hengt ut til beskuelse. I en amerikansk film om fly- og stratosfære-eksperimenter sier kommentatoren noe slikt som at «himmeldyppet fremdeles skjuler uante, fantastiske gåter som vi tør tro at menneskets ånd — *guided by a Higher Spirit* (under en Høyere Ånds ledelse) — i sin tid vil få kjennskap til». Ved et litt for påfallende «uhell» var ordene «under en Høyere Ånds ledelse» falt bort i den norske ledsagerteksten. Vi vet godt at oversetteren (mon det ikke var Per Aamot?) i alle tilfeller vil kunne skyve det inn under forkortningens åpenbare

nødvendighet. Men trekket er for fremherskende og hyppig til at vi lett blir overbevist. Som tyskeren sier: Man merker hensikten — og finner den forstemmende!

■ Omtrent midtsommers skrev Thomas Bonnevie i «Dagbladet» en av disse artikler som minner oss om at der ihvertfall er visse vitale områder hvor den livlige Oslo-avis, så langt fra å være «alltid foran» tvertom er nær sagt «alltid bak», ut fra en alderstegen positivisme i enslags vulgær-vitenskapelig «klunkestil». Her forekom også følgende vidunderlig provinsielle avsnitt som man fristes til å skrive på sommervarmens regning:

«Men spør man om ikke kulturen også har hatt positiv nytte av mystikernes og metafysikernes tenkning, har ikke også den satt sine spor i form av påviselige kulturelt nyttige oppfinnelser eller ved å legge nytt land inn under vår viten, da må svaret bli kort og godt: Nei. Det ville ikke betydd noe tap for kulturen om hvert ord som i tidens løp er skrevet om metafysikk hadde vært uskrevet.»

I en kronikk i «Verdens Gang» (9. juli) om «Mystikk og mystikere» tar forfatteren Niels Chr. Brøgger med et beundringsverdig tålmodig alvor stilling til dette ikke nettopp hellige enfold. Han understreker hvordan man ikke kan peke på en eneste høyere kultur i historisk tid hvor ikke mystikken har spilt en stor rolle. Unntatt nettopp vår egen tid, nytiden, de tre siste århundrene, hvor verden for en stor del har levet på den europeiske lokal-illusjon som ligger i en gjennomført og fantasiløs rasjonalisme:

«Vi får håpe at fremtidens historieskrivere vil anse oss på mildeste måte, og ta hensyn til at naturvitenskapens praktfulle og imponerende utvikling gjennom knappe tre hundre år, fra 1700-tallet til midten av det tyvende århundre, ved sin seiersgang måtte føre til en viss sulteføring av menneskets metafysiske, åndelige behov, fordi tyngden så ensidig ble lagt på *det ytre plan*, på levestandard, hygiene og en sunn kropp i en integrert velferdsstat. Den indre forkrøbling har bare vært så altfor tydelig og førte til at diktatorer som Stalin og Hitler kunne gjøre med de åndelig uvitende menneskemasser omtrent hva de ville, fordi de var i besiddelse av en overlegen våpenteknikk og et militært apparat som gjorde revolter og revolusjoner umulige.

... Skal vi avskrive mystikken som kulturskapende faktor, da må vi også avskrive Dostojevski og William Blake, mester Eckehart og Jakob Böhme, Chopin og van Gogh, og med dem et stort antall av de ypperste kunstnere verden har sett.»

■ Gunnar Martin Nielsen heter en katolsk prest i vårt danske naboland. Han har sin gjerning i Kongens Lyngby utenfor København, og hører til de mennesker som tror at én handling er mer verdt enn mange ord. Danmark har nylig, etter en heftig debatt, vedtatt en ny radikaliseret lov om adgang til fosterdrap.

Pastor Nielsen har ikke innskrenket seg til å kalle denne loven ved dens rette navn i sine søndagsprekener. Forleden rykket han følgende annonse inn i en rekke danske dagsaviser:

FORELDRE SØGES

Nogle familier har allerede overfor mig erklært sig villige til at adoptere børn, som ellers under henvisning til svangerskabsloven vil blive aflivet før fødselen. Skulle De ønske at afgive et lignende tilbud, kan De skrive til pastor Gunnar Martin Nielsen, Lyngbygaardvej 1, Kongens Lyngby.

Denne lille annonse vakte mildest talt oppsikt, og pastor Nielsen måtte kommentere til pressen:

«Om sin aktion siger han at den katolske kirke betragter fosterdrab som mord, og derfor vil han søge forældre, der for sagens skyld vil tage et adoptivbarn. Han vil eventuelt overlade navnene paa de forældre som melder sig, til mødrehjælpen, der har lange ventelister for dem der ønsker å adoptere et barn. Hvorfor skal ægtepar vente i mange aar paa at kunne adoptere, naar der samtidig hvert aar slaas ca. 20 000 børn ihjel, legalt og illegalt?» («Jyllandsposten» 7. juli.)

MESSENS GEOMETRI

Av Peter Schindler

Der er en del Figurer, som er Bestanddele af evig Skønhed og evig Fornuft, de er indvævede i Menneskelivet og i al Kunst, der udtrykker Menneskelighed, derfor er de blevet hellige *Tegn* i visse meget gamle og meget østlige Religioner — og saa kan dog enhver katholsk Kirkegænger finde dem, naar han gaar til Messe og ikke gir sig en (iøvrigt priselig) Umage for at følge hvert *Ord* han *hører*, men bare prøver at se de Linjer, der viser sig dæroppe i Kirkens Apsis.

Der er nu *Lodlinjen*, vor oprejste Gangs Retning, som gør oss forskellige fra det firfødde Dyr. Saa er der den *vandrette* Linje: den Jord vi gaar paa, det Gulv vi staar paa, Havet vi sejler paa. Der er *Korset*: Linjen for vor Fremadskriden og for vort Udsyn til Siderne, eller Linjen (hvis det staar oprejst) *opad* og *udad* — er der noget det «Tegn» ikke dækker? Og der er *Cirklen*, vor Horisont, det alt omfattende «Tegn», Linjen, der bøjer tilbage i sig selv, et «Tegn» for Fuldkommenhed. Og *Trekanten*: tre i eet, eet i tre, det lige og det ulige, Dualisme og Tredeling paa én gang, et saare mystisk «Tegn», som er det, der nærmest udtrykker Guddommens Væsen, uden dog at dække det. Er der ikke ogsaa *Kubusen*, den firkantede Blok, ens fra alle Sider, saa den kan vendes uden at miste sit Væsen: Vaaningens, Husets Symbol? Og *Pyramiden*, maaske den fuldkomneste af alle Figurer, fordi ogsaa den kunde vendes om paa et andet Basis og dog forblive sig selv: paa én Gang hvilende Vælde, Masse, hvilende i sig selv, og Rejsning mod det Høye.....

Det er de samme Linjer, vi finder i Naturen: i Astronomi og Geologi, i Botanik og i Geografi, i Fysiologi og Biologi — se til Verdensaltet og Verdenshavene, til Krystallen, til Plantestænglen, til Mennesket..... Er det sært om Østens Vismænd saa *Mening* i disse Former, som de saa *Mening* i «hellige» Tal?

Alle disse hellige *Tegn* finder vi i Messen, blot vi ser *enfoldigt* paa den, og er vi saa trette, saa forvirrede eller saa syndige, at vi synes vi maa lade de hellige *Ord* ligge for en Gang, saa lad oss se paa den som hellige «*Tegn*», og lad det føre vort flygtige Sind ind i det *Hellige*.

Præsten staar *oprejst* og gør kun sjældent — og da med dyb *Mening* — et Knæfald, men der er lige saa dyb *Mening* i, at han staar dær som en Jordforbindelse fra Himlen; da han fik den Opgave i sin Ordination, var det saa stort, at det kastede ham til Jorden paa hans Ansigt foran Biskop og Alter, og han først kunde rejse sig, naar alle Helgener i Litaniet, der blev sunget over ham, kom til Hjælp.

Al hans Vandring hen og tilbage ved Altret er *vandret*, paa vort jordiske Plan, men et eller flere Trin hævet over det, al Folket knæler paa. Og se, at hans Retningslinjer er Korsets: han gaar frem og til Siderne i to skarpe Linjer, men han famler aldrig rundt: det staar skrevet for ham, hvor han skal gaa — En Anden har bundet op for ham og fører ham. Hans Aktion er paa én Gang en Forbindelse mellem Himmel og Jord og ud til usete Grænser.

Naar han vender sig — i Samvirken med os — er det en halv og en hel *Cirkel* han beskriver: fuldkomnest lige før Fuldbyrnelsen av Mysteriet, forud for dette ligesom tøvende og kun halvt: tilbage den samme Vej.

Det hele sker indenfor en *Trekant*, hvis højeste Spids er Kristi Kors over Altret, Krucifixet, og hvis Basis er den vandrette Alterplade, og som omskriver hele den hellige Handling.

Selve Altret med dets Duge helt ned til gulvet er en *Kubus*, en Blok, lige saa enkelt som stærkt, Marias Offerklippe i Den nye Pagt; ikke et Spisebord, men en Offersten, fra hvilken de, der er flyttede fra det forrige Tempel, Forjættelsens over i Opfyldelsens, faar Lov at spise, mens Abel, Abraham og Melkisedek ser undrende til.

Og saa slut det hele ind i *Pyramidens* *Tegn*: drag Linjer fra Krucifixets Spids ned til Alterblokkens fire Hjørner: det er dærende, i dette fuldkomne Rum, at Mysteriet sker: nedefra og oppefter i Messeofret, oppefra og nedefter i Nadverens Velsignelse, og ud efter til «alle Folkeslag indtil Verdens Ende». Se det, føl det og nærm Dig det — det er *fra* Dig, det sker, og *for* Dig de sker, Du har blot at rejse Dig lodret, gaa over det vandrette Gulv og modtage det cirkelrunde Brød, som rækkes Dig under Korstegn fra Altrets Kubus, saa er Du inde i Guds Helligheds Pyramide.

Rom, Somren 1956.

På radikalt hold mistet forøvrig «Politiken»s kjente petitjournalist «Draaben» (Knud Poulsen) ganske sin sedvanlige danske fredsommelighed og ble nærmest rasende. Blant annet, skrev han, skulle man ha seg frabedt at der tales om «avlivelse». Ikke fordi ordet ikke svarer til det faktiske kirurgiske inngrep. Men av hensyn til følelsene hos de mange som myndighetene ved sin lovgivning og sin sosialpolitikk forleder til fosterdrap.

Hva man, der som her, savner i all denne velmente sosiale patos og idealitet er en virkelig holdbar *begrunnelse* — etisk eller/og biologisk — for å nekte fosteret menneskevesen og livets rett. Den finnes nemlig ikke: det er en medisinal-direktoral vilkårlighet som våger å fastslå at drap på sakesløs person de første seks måneder av hans eksistens ikke er noen forbrytelse.

Rent bortsett fra fremskrittet i den kirurgiske teknikk, er ringen i virkeligheten iferd med å sluttes kvelende omkring den kristne humanitet: Det er den gamle hedenske praksis, utsettelsen av det uønskede barn, den som vår første kristenlov fordømmer så sterkt, som igjen reiser sitt grimme hode.

Den noe brydde taushet som nu lenge har hersket på statskirkelig hold omkring dette daglig tragiske forhold er forhåpentlig ikke symptomatisk. For i så tilfelle dreier det seg om en hurtig fremadskridende oppløsning av selve den kristne substans i norsk kristendom.

Selv forbeholder vi oss ihvertfall å kalle tingene ved deres faktiske navn og i våre medisinske institusjoner å kreve uavkortet respekt for menneskelivet, i et miljø hvor man uhyggelig nok for tiden synes å reservere følelsene og indignasjonen til debatten om fredningsbestemmelser for fugler og dyr.

Fr. Candidus.

Visjonen bak Jesuitterordenens budskap

En vurdering ved 400-års minnet for grunnleggerens død

Av Jean Daniélou

Et jubileum kan feires ved at en kaster et blikk bakover i tiden og gjør et overslag over den periode som er forløpet. Dette skulle vel være en fengslende oppgave når det gjelder den årssdag vi her skal minnes: 400-årsdagen for grunnleggeren av Jesuitterordenen, Ignatius av Loyolas død i 1556. Ignatius' mål var å erobre verden for Kristus. I disse fire århundrer som er gått siden han selv var ved måls ende, er den moderne verden blitt til. Jesuitterordenens historie faller sammen med denne stormfulle perioden. Den har sine seire. Men har også hatt sine nederlag. Og dette gjelder det å finne årsaken til.

Et slikt tilbakeblikk interesserer oss til syvende og sist bare i den målestokk den kaster lys over vår tid. Men da er det også av vesentlig betydning at vi retter et undersøkende blikk mot nåtiden.

Var Ignatius' budskap knyttet bare til et visst historisk punkt? Eller er det båret av en verdi som også gjelder for vår tid? Det må sies at i visse henseender er det et speilbilde av den tid det fremsto i. Det gir uttrykk for dens humanisme. Det er bundet til dens struktur og det utdypet dens teologi. Men er dette det vesentligste? Går vi tilbake til kildene, til grunntanken, ser det ikke slik ut. I likhet med de andre inspirerte idéer som de viktigste ordenssamfunn er sprunget ut av, uttrykker Ignatius budskap visse permanente trekk i kristendommen. Det er nettopp dette alltid aktuelle budskap, kanskje mer aktuelt enn noensinne, som vi her vil prøve å gi en fremstilling av.

Hvis jeg forsøker å analysere hva jeg mener svarer til vår tids behov hos den hellige Ignatius, da ville jeg først og fremst si at det er den urokkelige styrken i hans overbevisning. St. Ignatius var fremfor alt en handlingens, og ikke en ordets mann. Men denne virksomhet henter sin kraft, sin kontinuitet, sin enhet, fra en *visshet*. Den er gjenskinn av en indre opplevelse som ikke kan dras i tvil. Det er utvilsomt mystikernes vitnesbyrd som gir oss den mest intense føling med den guddommelige virkelighet. Men det som er eget for Ignatius er at vi ikke kommer i kontakt med dette vitnesbyrd i hans skrifter, men i hans *livsverk*. Det innebærer en slags rolig evidens, og gjennom de historiske begivenheters vekslende gang, går det som et lysende spor.

La oss først gå tilbake til de betydelige indre opplevelser han hadde under sin eneboertid. For hos ham kommer den apostoliske virksomhet først som resultat av en indre erkjennelse. Den forutsetter en bestemt verdensoppfatning. Ikke en personlig filosofi, men et syn på verden slik Gud ser den. Og denne innsikt fikk Ignatius som i et lynglimt under sin ensomhet i Manresa. En dag ved Cadonexbredden var det at «hans indre horisont begynte å utvide seg; han hadde ikke noen visjon i den forstand, men han fattet og erkjente på en gang mange ting, såvel på åndens som på troens og vitenskapens plan. Og det i et slikt lys at de forekom ham helt nye. Når man sammenfatter alt

han hadde lært i sitt hele liv inntil sitt tre og sekstiende år, synes han ikke det kan komme opp mot hva han mottok i denne ene opplevelse.» (Pilegrimens dagbok.)

Det er to ting som karakteriserer dette selsomme klarsyn: for det første dets vidde. Det er som en *sum*. I et eneste intuitivt glimt omfatter Ignatius det hele, og denne intuisjon går som en uuttømmelig rikdomskilde gjennom hele hans verk. I store trekk er det dette: han ser hvordan alt utgår fra Tre-enigheten — først den skapte verden som bare er et gjenskinn av dens herlighet; han ser hvordan skapningen konvergerer mot Guds menneskeverdelse, Ordets menneskenatur hvor guddommens herlighet bor og som den forklarer; han ser menneskenes sjeler hvis kall er å få del i denne herlighet, men at så mange synker ned i åndens dødsmerke. Slik gjennemtrenger og fatter han tingenes innerste mening.

Denne åpenbaring innebærer også en blendende klarhet som er av enda større betydning enn dens omfang. Det var utvilsomt ikke så meget gjennom tillærte kunnskaper Ignatius tilegnet seg tingene, som ved det fullstendig nye lys han oppfattet dem i. I den Hellige Ånds lys ble hans sinn styrket med en visshet som ikke var menneskelig, men guddommelig.

Med øyne blendet av denne strålende glans, møter Ignatius verden på ny; disse øyne som under hver messe feller så mange tårer ved det samme overveldende syn, og under hele dets herligste tyngde. Verden er ikke blitt farveløs i hans øyne, men han ser den i et helt nytt lys. Han trenger gjennom dens ytre skall. Han skimter dens skjulte strømninger. Han ser hvordan den er skueplass for den åndens kamp som setter sannhetens Konge og løgnens Fyrste opp mot hverandre. Han trenger inn til hjertenes dypeste hemmelighet med et skånseløst klarsyn. Han vet hva det gjelder. På den ene side er det Guds mening med oss som gir menneskets eksistens dens sanne betydning; utenom dette er alt blendverk. Og på den annen side disse menneskemasser som fortsetter å foretrekke mørket for lyset.

Han står forbausende fri overfor tidens begivenheter, og slik ser han dem i det rette lys. Alt utgår fra Gud, denne skapte verden som er hans og som fortsetter å bære frukt. Ignatius har et åpent øye for renessansens verden, dens oppfinnsomhet, fornøyelsessyke og lidenskap for oppdagelsesreiser. Han interesserer seg for sin tid. Han ser den i et altfor høyt perspektiv til at han bekymrer seg for de støt dens gamle struktur mottar fra en verden i gjæring. Han tror ikke alt er tapt om man lærer hebraisk ved høyskolen i Paris eller om kong Frans får det hellige romerske keiserdømme til å ryste i sine grunnvoller.

Men han forstår også at menneskene ødelegger denne verden. Han er ikke overbærende overfor svakhetene hos Kirkens menn. Han er motstander av de nedarvede rettigheter som lammer et skapende

Katolsk vurdering av filmen og fjernsynet

Kirken begynte meget tidlig å interessere seg for filmen og dens muligheter. I ikke-katolske kretser er det et dogme at Kirken er en bakstrever når det gjelder alt nytt, men m.h.t. filmen var Vatikanet allerede omkring århundreskiftet i full gang med å filme, og fremstillet filmer om kristen arkeologi hvorav en eksisterer fremdeles, «Martyrgraven». Det første italienske filmselskap, Cines, ble finansiert av en onkel av den nåværende pave, Ernesto Pacelli, og eksisterer den dag i dag.

For 20 år siden — i 1936 — uttalte Vatikanet seg for første gang nærmere om filmen og dens betydning. Inntil da hadde det nok kommet uttalelser fra kirkelige autoriteter, men ingen offisiell pavelig uttalelse. Det ble den berømte encyklika «Vigilanti cura». Dette rundskriv var enda ikke rettet til hele verden, men til de amerikanske biskoper, og det var en oppmuntring og godkjennelse av hovedlinjene i det arbeide som sømmelighetsligaen (The League of Decency) få år i forveien hadde påbegynt for å rense de amerikanske filmer for tarvelighet og umoral.

Encyklikaen drøftet hovedsakelig den dårlige filmskadelige elementer, og anbefalte opprettelsen av nasjonale sentrer hvor filmer kunne vurderes. Men der var også mange positive forslag, som spesielt etter den annen verdenskrig har fått varig betydning for filminteresserte katolikker. Videre inneholdt den forslag om etablering av moralklassifikasjoner av løpende filmer som kunne bety en veiledning angående Kirkens mening om de enkelte filmer. Dette var et punkt som Vatikanet

hadde påpekt alt i 1930. Dertil kom pavens tale i 1934 til den internasjonale sammenslutning av filmkritikere, Fipresci, hvor han appellerte til filmpressen verden over å medvirke til en etisk filmkunst.

Et annet positivt forslag i nevnte rundskriv var at de nasjonale sentraler også skulle støtte de gode filmer og oppmuntre produksjonen av film som kunstnerisk og moralsk ville ha en høynende innflytelse på menneskelheten. Ut av dette korte avsnitt i encyklikaen har det vokset frem et storslått arbeide, nasjonalt og internasjonalt. Kirkens folk, geistlige og legfolk, gikk i gang med et positivt filmarbeide som skulle bli svaret på et ofte stillet spørsmål: Hva vil dere sette i stedet for det som forbys?

Organisert katolsk filmaktivitet.

En av hovedskikkelsene i dette arbeide var den belgiske universitetslærer, kannik Brohée, en rik og fremsynt begavelse. Han hadde i 1928 grunnlagt det såkalte OCIC — Office catholique international du Cinéma, (Det internasjonale katolske filmkontor). Formålet var katolsk filmaktivitet, å organisere informasjon og oppdragelse av filmpublikum verden over, og å oppmuntre produksjonen av kvalitetsfilm. Etter siste krig har OCIC fått varme oppmuntringsord fra Vatikanet. I 1947 ble det igjen holdt et stort OCIC-møte i Bruxelles, og resultatene er fremlagt i en bok på 400 sider, «Les catholiques parlent du Cinéma». (Katolikkene taler om film.) Like før møtet døde kannik Brohée.

initiativ. Han forstår Kirkens ansvar, og arbeider for at Kirkens menn skal bli seg dette ansvar bevisst. Men han vet også at intet kan bestå utenfor Kirken. Han har ingenting tilovers hverken for heresi eller skisma, muhammedanismen eller den gamle hedendom. Det som ikke har sin rot i Kristus og ikke får sin utvikling i Kirken, stevner ikke mot det evige liv. Han ser at fienden sår den dårlige sed, at syndens byrde er svær og dens vekt føles overalt, både i og utenfor Kirken.

Verden må føres tilbake i sin rette gjenge, hvor Guds vilje er drivkraften. Hvis Ignatius har sett historien i et guddommelig lys, så fører denne erkjennelse til at han blir forgrunnsfigur i denne historiens gang, og at han samarbeider med Gud for dette subline mål som er sjelenes frelse.

Dette er et verk som ikke er bundet til en bestemt historisk epoke. Gjennom skiftende sivilisasjoner er det ett og det samme Kristi legeme som er i vekst. Men verket må fullbyrdes i en viss historisk sammenheng. Derfor er Ignatius både så frigjort fra sin tid og engasjert i den. Han interesserer seg ikke for sin tid for dens egen skyld. Hans oppgave er ikke å sivilisere. Den ligger på den overnaturlige kjærlighets plan, den hviler på en forståelse av tilværelsens åndelige verdier, den streber mot hjertenes omvendelse. Den legger an på å frembringe helgener, ikke vitenskapsmenn eller politikere, men helgener i en verden med en viss kultur. Hans opp-

gave er ikke betinget av de foreldede strukturer som den tids Kirke satt fast i.

Den lar seg ikke binde av tid og rom. Det er den samme Ånd som stadig er virksom i historiens dype skikt, i hjertenes dyp. Og dette er historiens innerste kjerne, dens hemmelighet, dens sannhet. For den som er urokkelig sikker på dette, står det bare igjen å arbeide under Åndens ledelse for Kristi legemes vekst, det vil si Guds ære og sjelenes frelse, Guds verks fullbyrdelse. Dette må gjøres i medvind som i motgang gjennom den synlige histories vekslende strøm. Det finnes ingen annen rettesnor, ingen annen kjærlighet, for frelsen finnes ikke andre steder. Det dreier seg om liv og død, om menneskets alt.

Aldri før var disse ting sett med en slik ubønnhørlig konsekvens, og den treffer enhver som følger *Exercitiene*. For prinsippene er her urokkelige vissheter som går like inn til tingenes kjerne: det er utelukkende Guds vilje som gir vår tilværelse mening. Denne Guds vilje er å gjøre oss til sine barn; i Kristus fyllbyrdes vårt barnekår: alt annet er en illusjon som mørkets fyrste oppvekker for å holde oss fanget i døden. Kristus kaller oss til å medvirke i denne guddommelige plan, — det er Guds folks historie, hvor hver menneskesjel har en plass å fylle og hvor den ikke kan erstattes; heri består all eksistens, all liv, all glede. Utenfor dette er det bare intethet, død og fortvilelse. Denne Ignatius' overbevisning er nettopp det som mangler hos vår tids kristne. (Forts.)

DET NORDISKE STEVNE FOR KATOLSKKE AKADEMIKERE

holdt i Trondheim i dagene 25. juli—2. august, vil bli utførlig omtalt i neste nummer. Imidlertid bringer vi her et sammen- drag av den danske filmkritiker magister Bjørn Rasmussens foredrag på stevnet. Han er filmkronikør i Dansk Stads- radiofoni og medlem av den internasjonale katolske jury som hvert år deler ut en pris for den beste film.

Først diskuterte man på dette møte i hvilken utstrek- ning katolsk filmaksjon kan eksistere. Dernest hvordan man kan ta del i det offentlige filmliv, hvordan man kan utbygge sine organisasjoner internasjonalt, og endelig hvordan man kan nærme seg formuleringen av en ka- tolsk «filmfilosofi». Den belgiske statsmann Van Zeeland holdt en tale og understreket at filmens betydning i dag er av en både moralsk, sosial og økonomisk karakter, videre oppfordret han de katolske filmfolk til å se med virkelighetssans også på de økonomiske strukturelle proble- mer. Man kan ikke forlange at det skal lages filmer som ikke har forutsetninger for å bære seg økonomisk. Deltagerne i møtet måtte sette seg inn i de innviklede praktiske forhold som betinger en films eksistens. Det ble også erklært at det ikke var nok at en film var basert på en sunn moral og et positivt livssyn, den måtte også vært godt håndverk og helst være preget av et fro- dig kunstnerisk innhold. Et annet utvalg igjen behand- let filmen som påvirkningsmiddel, en sosiologisk under- søkelse om hvordan man kunne ta filmen i bruk i skoler, studiekretser, på misjonsmarken osv. Det fremkom fengslende beskrivelser av de resultater misjonsfedrene hadde hatt når de viste smalfilm i det indre Kongo, i Det fjerne Østen og andre steder. Diskusjonen ble me- get opplysende og givende, fordi et stort antall filmfolk deltok i drøftelsene og kommenterte med praktiske ek- sempler. Diskusjonene var preget av stor realitetssans, en ting som forresten kjennetegner langt de fleste OCIC- kongresser, som denne var den første blant.

Egen katolsk filmpris.

Når det gjelder deltagelsen i det filmatiske liv, hadde man ved å legge kongressen innenfor rammen av film- festen i Bruxelles det år, vist at organisasjonen ble op- fattet som et ledd av det alminnelige filmliv. Senere, i Cannes, Venezia, Knokke Le Zout, Berlin og Punta del Este, har dette gitt seg motsvarende utslag i at film- festenes ledelse og en lang rekke filmfolk har overvært den katolske Messe for filmen som hver gang arran- geres i løpet av festivalen. Alle ikke-katolske journalister var selvsagt også velkommen til plenarmøtene ved kongressen. Endelig ble det innstiftet en særlig filmpris, OCIC-prisen, som ble utdelt første gang i Bruxelles ved den her omtalte filmfest. Den gis for den film som bi- drar mest til menneskets åndelige og moralske gagn. I den forbindelse skal jeg opplyse at den første OCIC- pris ble gitt til en ikke desidert katolsk film, den itali- enske «Leve i fred». Det er i første rekke tale om filmer som både er kunstnerisk fullødig og etisk verdifulle. Så å si aldri er det gitt premie til en film som uteluk- kende har sin styrke i det moralske, men ellers kunst- nerisk er dårlig fundert. En mengde priser er utdelt. I år gikk den til Vittorio de Sicas, «Taket», en positiv appell om bedre boligforhold, en film gjennomstrålet av kameratskap og menneskelig varme. I Berlin fikk for første gang en skandinavisk film prisen, den finske film

om «Den ukjente soldat». Etter som årene har gått, be- traktes denne katolske pris med særdeles megen ak- telse, hva også finnene ga uttrykk for, og den ventes med stor spenning hver gang. I Cannes i år utløste den så- ledes langt heftigere og mer langvarig bifall enn noen av den offisielle jurys premier. Det kan lyde noe naivt å fortelle slikt, men dels har jeg selv personlig hatt lei- lighet til å oppleve den voksende respekt for prisen, og dels har utdelingene betydd en enorm goodwill for ka- tolsk filmaksjon som helhet. Her møtte den internasjo- nale verden et ærlig og uhildet forsøk på ikke bare å vise positiv interesse for filmkunsten ved å foreta seg noe annet enn å peke på filmenes fare og dårlige kvali- tet, men på å vise at katolsk aksjon honorerer film når de er basert på et rikt åndelig innhold og samtidig er alment beundret kunstnerisk kvalitetsfilm. Den ka- tolske jurys dom ble ofte kommentert som sikrere enn den offisielle jurys.

Alle filmer i søkelyset — Vurderingsmulighetene.

Kongressen i 1947 var av enorm betydning for de in- ternasjonale forbindelser. Dengang var 200 personer til stede fra 19 land, siden er tallet øket betydelig. Både Danmark og Sverige er representert, dessverre ikke Norge og Finnland ennå. Alle fem verdensdeler er med i OCIC, og i det senere har opptil 30 nasjoner vært representert på kongressene. Alle deltar på like fot med samme antall stemmer.

Et av resultatene er at det nå er opprettet en interna- sjonal sentral med sete i Bruxelles. Til denne sender alle de nasjonale sentrer inn standardiserte kartoteksedler med angivelse av forhold vedrørende alle nye film fra hjemlandet. Kopier av disse kort sendes fra Bruxelles til alle sentrer som slik på hurtig måte får alle opplys- ninger om hvordan en films hjemland har mottatt den. Antallet kort i Bruxelles ligger alt nå på mellom 4 og 5 000, — et enestående internasjonalt disponibelt materiale.

Et annet resultat er utgivelsen av det internasjonalt høyt beundrede tidsskrift, «Revue internationale du Ci- néma». Det er et fornemt utstyrt kvartalsskrift med lø- dige artikler og ypperlig billedstoff.

Hva moralklassifikasjonene angår, så varierer de me- get med de forskjellige land. Man er ennå langt fra en internasjonal enighet, men forholdene er meget mer av- klaret nå enn da de første gang ble drøftet i 1947. I De forente stater for eks. er man meget striks over- for enhver form for erotikk uansett den psykologiske fremstillingen av saken. Derimot ser man gjennom fingre med mangen krigsfilm, forlorne heltefilmer og brutale filmer. Det er min erfaring at vi i Danmark står noen- lunde på linje med England, Canada og Australia. Senere drøftelser i Köln viste at man bare med vanskelighet kan opprette en ensartet vurdering over hele verden, enda alle katolikker fra alle land var rørende enige om at vi adlød de samme moralbud. —

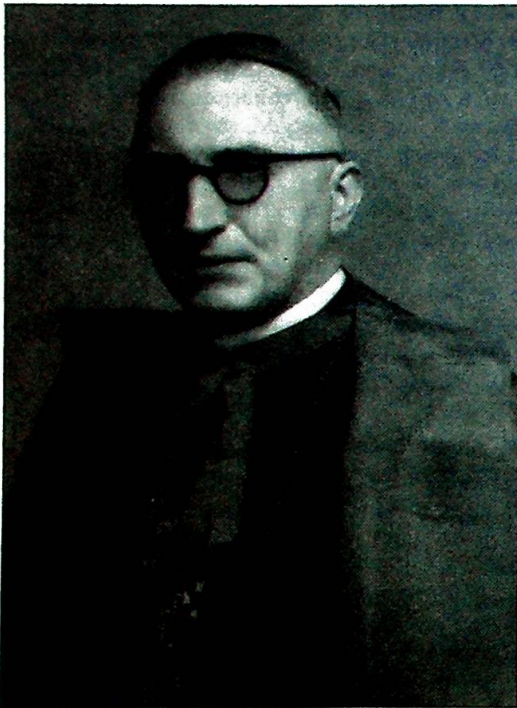
Katolske krav til den ideale film.

Magister Rasmussen gjenga deretter lengere avsnitt fra pave Pius XII's to taler om filmen, holdt i juni og ok- tober 1955, «Den ideale film». Disse taler er blitt over- satt og trykt i «St. Olav» i nr. 44/46 1955 og nr. 2 — 1956.

Samtidig med pavens vektige og varmende ord, som har vunnet gehør langt utenfor den katolske verden, arbeider katolske filmestetikere og tenkere med under-

50-års prestejubileum

15. august

Hans Høyerverdighet biskop dr. Jan Olav Smit, titulær-biskop av Paralus, domherre ved St. Peterskirken, Rom.

«Min kjærlighet til det norske folk, min interesse for våre presters og ordenssøstres virksomhet i Norge er forblitt og skal forbli hos meg, og ingen skal kunne ta den bort fra mitt hjerte.»

Disse gripende og forpliktende ord skrev Hans Høyerverdighet biskop dr. Jan Olav Smit da han 1928 etter seks og et halvt års nidkjært virke som Kirkens overhyrde i Norge ble kalt til en ærefull tjeneste ved Kirkens sentrum i Rom.

I anledning av biskop Smits 50-års jubileum som prest 15. august innleder vår hollandske kollega «Uit het Land van St. Olav» sin hyldningsartikkel til jubilanten med denne uttalelsen. Vi vil gjøre det samme. Vi vet hva det kostet den ennå unge biskop å legge ned bispestaven i det land som var blitt hans annet fedreland. Men han reiste den stolt i sitt hjerte, og har båret den der i alle år siden med en verdighet som avtvinger dypeste respekt, hengivenhet og takknemlighet hos alle som har hatt den glede å møte ham.

Så fristende det enn kunne være å dvele ved biskop Smits utrettelige innsats på de mange viktige felter Kirken har kalt på hans evner og innsikt — som professor, biskop, konsultor og publisist — så er det likevel presten i ham vi ved denne anledning vil hente frem. Under presteverdighetens hellige svøp finner vi vår jublant som han egentligst er og vil være. «Il vescovo sorridente», kan en ofte høre ham bli kalt i vatikanske kretser: den smilende biskop. Biskop Smits enestående elskelighet mot mennesker han møter bunner nettopp i hans dype, ekte lykkefølelse over å være prest. Og sitt presteløfte tro har han aldri veket tilbake for å gi videre til andre av den kostbare skatt han med den sakramentale vigsel 15. august 1906 fikk i oppdrag å forvalte. Solid lærdom, sjelden kultur, ytre ære har aldri maktet å gjøre presteverdigheten rangen stridig i denne mann. Og å overvære hans messe, å se ham under korbønnen i St. Peterskirken, er samtidig et korrektiv til dem som tror at ekte fromhet ikke kan forenes med rank mandighet i vesen og fremtreden.

Biskopverdigheten bærer i seg det apostoliske prestedømme i hele dets fylde. Det har vært vår jubilants opp-

søkelse over filmens vesen. Det er ofte blitt sagt at filmen er en syntese av alle kunstarter. — Magisteren korrigerer med en rekke eksempler og detaljer som det dessverre blir for langt å gjengi. Dekorasjonenes enorme betydning ble påpekt, fargene og belysningen. —

Etter katolsk tankegang kan et filmverk aldri stå seg som et fullkomment arbeide selv om det er estetisk fullendt, hvis det ikke har tre fundamentale hovedegenskaper: Det må være estetisk skjønt, menneskelig sant og etisk godt. Den katolske filmkritiker blir derfor ganske logisk enda strengere i sine krav til en film enn den rent estetiske kritiker. Den katolske filmkritiker støttes av katolisismen, ikke bare fordi den er hans religiøse tro, men lyset for hans tanke. —

Magister Rasmussen fortalte videre bl. a. om det arbeide som gjøres for å skaffe gode katolske barnefilmer, og for å oppdra barn til å sette pris på slike filmer. Til slutt ga han en kort omtale av

FJERNSYNET

Jeg skal ikke, sa han, komme inn på alle de problemer fjernsynet kan gi anledning til å drøfte, bl. a. fordi de ofte er identiske med filmens, men understreke det mest sentrale. For eks. den form under hvilken tilskueren ser programmene. Han sitter hjemme i sin egen stue, og «kikkelytteren» følger utsendelsen med en samlet oppmerksomhet som langt overgår radiolytterens, fordi han både ser og hører på samme tid. Fjernsynsprodusentene

må langt mer enn filmfolkene tenke på den effekt deres utsendelser har på dem som ser dem. Det tenker de imidlertid altfor lite på, fordi de i alle land må arbeide under et stort press. Gjennomsnittskvaliteten blir flat og banal. Derfor må en av de viktigste oppgaver for OCIC og de nasjonale katolske filmsentrer bli enten å opprette særlige fjernsynsgrupper som vurderer og klassifiserer utsendelser, slik at resultatet kan bli en bedring av de nåværende forhold, eller OCIC utvides til også å omfatte fjernsynet. TV-problemet i dag er like så omfattende som filmproblemet har vært det i de siste 50 år. Og enda er filmspørsmålene bare sporadisk behandlet, enn si løst. Katolske film- og fjernsynsinteresserte har derfor en vid åpen arbeidsmark foran seg som stadig ligger brakk, men hvor man forhåpentlig med tiden vil oppleve både kultivering, såning og en frodig høst. Vi har bruk for all den hjelp vi kan få, både moralsk støtte og praktisk assistanse, for saken er viktig, eksistensiell, for oss alle. Film og fjernsyn er mektigere enn både det skrevne og det talte ord. —

*

Magister Rasmussen oppmuntret under sitt foredrag katolikene i Norge til å opprette en nasjonal filmsentral som tilknyttet den internasjonale sentral i Bruxelles, OCIC. Omkostningene er meget beskjedne, og fordelene store, bl. a. gir det jo adgang til å delta i kongressene. Som nevnt i foredraget er det nå slike sentraler både i Sverige og Danmark.

Prestevigsel i Oslo 15. august

Hans Høyerverdighet biskop dr. Mangers meddeler på Marias opptagelsesfest, onsdag 15. august kl. 18 i St. Olavs kirke i Oslo, prestevigselens sakrament til Edvard Vogt, prestekandidat ved Collegio Urbano, Roma. Ordinasjonen er lagt til nevnte klokkeslett for at flest mulig skal få anledning til å overvære den sjeldne høytidelighet.

Ordinanden vil sammen med Biskopen og presteskabet gå i prosesjon fra bispegården til kirken. Et hefte, «Seremonier ved prestevigsel», vil finnes utlagt i kirken eller fåes ved inngangen. Etter ordinasjonen vil det være anledning til å motta den nyvigselde prests velsignelse i bispegårdshagen.

En bør sikre seg plass i god tid, da der vil bli reservert plass bare til ordinandens familie og særlig innbudte venner, til medlemmer av kirkerådet og representanter for søsterkongregasjonene.

De prester som ønsker å overvære høytideligheten bes snarest melde fra. Talar/ordensdrakt, superpelliceum og hvit stola tas med.

*

Torsdag 16. august kl. 10 celebrerer den nyvigselde prest sin første hl. Messe i St. Olavs kirke, og søndag 19. august sin første høytidelige Messe i St. Ansgars kirke i Kristiansand.

VÅR NYE PREST

Som offisielt meddelt ovenfor i bladet vil Hans Høyerverdighet biskopen onsdag den 15. august meddele prestevigselens sakrament til *Edvard Vogt*, som siden 1950 har studert ved Collegio Urbano di Propaganda Fide i Rom.

Ordinanden er født 14. juni 1923 i Kristiansand, der hans far er rådmann. Han ble student i 1942 og tok deretter eksamen ved Kristiansands Handelsgymnasium. Siden tok

han opp det juridiske studium ved Oslo Universitet, men ble avbrutt etter at Mil-org. på Sørlandet ble rullet

høyede privilegium gjennom mesteparten av sine prestear å kunne få tjene Kristi Kirke utstyrt med denne dobbelte verdighet, først som overhyrde i Norge, siden i Vatikanet som titulærbiskop av Paralus. Det er i dyp hengivenhet norske katolikker på biskop Smits gulljubileum som prest 15. august forener seg med sin gamle overhyrde og trofaste velgjører, i takk til Gud for at han har fått oppleve å se sin gjerning bære så rike og gode frukter.

I.H.K.

*

Jubilantens adresse på festdagen er: Deventer, Holland.

BØNN FOR PRESTENES HELLIGGJØRING

Pave Pius XII har nylig offentliggjort en bønn han selv har formet, og som han ønsker at alle skal be for våre prester. Her følger den norske oversettelse av bønnen:

Jesus, evige høyesteprest, gode hyrde, livets kilde: ved ditt hjertes uutsigelige godhet har du gitt oss våre prester for å fullføre i oss det kall til hellighet som din nåde inngir i våre hjerter. Vi ber deg: kom dem til hjelp med din nådefulle miskunn!

Må troen være levende i deres handlinger, håpet urokkelig i deres prøvelser, kjærligheten glødende i deres forsett. Må ditt ord — stråle av den evige visdom — gjennom stadig betraktning bli den daglige næring for deres åndelige liv. Må ditt eget eksempel i liv og lidelse gjenta seg i deres ferd og i deres lidelser til lærdom for oss, og til lys og trøst i våre prøvelser.

Gi, Herre, at våre prester, løsrevet fra alt jordisk og ene og alene besjelet av det som tjener din ære, med ren samvittighet må bli tro mot sin plikt like til siste åndedrag. Og når de ved legemets død skal overgi den fullførte gjerning i dine hender, må de da i deg, Herre Jesus, som jo her på jorden var deres Mester, få rettferdkronens evige lønn i de helliges glans.

opp i 1944. Det medførte for hans vedkommende et tre måneders fengselsopphold og senere flukt til Sverige med militærtjeneste der. Han tok juridisk embetseksamen med god Laud i 1950.

I mellomtiden hadde Vogt funnet tid til et års utenlandsopphold og til en del aktiv politisk virksomhet her hjemme. Han var således landssekretær i Norges Unge Venstre og redaktør av venstretidsskriftet «Von og Vilje», videre medlem av Ungdommens Fellesnemd og av Heimevernets Landsråd. Vogt var også aktiv idrettsmann, bl.a. var han flere ganger Sørlands-mester i svømming og i 1947 reserve på det norske landslaget mot Finland.

Den katolske kirke kom Vogt for første gang i kontakt med da han som formann i gymnasiesamfunnet «Idun» i sin hjemby innbød fransiskanerpater Boers til å holde et foredrag om Luther. Dette var i 1941. I 1947 ble han opptatt i Kirken, og høsten 1950 reiste han til Rom for å begynne sin presteutdannelse.

Edvard Vogt vil være kjent for St. Olav's lesere gjennom en lang rekke instruktive artikler om katolske trosspørsmål, egentlig holdt som foredrag over Radio Vaticana, der han i de senere år har vært fast speaker i sendingene til Norden. Ved siden av sine krevende studier har Vogt også rukket å skrive artikler over aktuelle emner i norsk dagspresse.

Etter sin ordinasjon 15. august vil den nye prest besøke hjembyen Kristiansand, med høytidelig høymesse i St. Ansgars kirke søndag 19. august. Noe senere vil han vende tilbake til Rom for ennå å vie seg noen års studium.

Våre tanker vil i denne siste forberedelsens dager gå til vår unge landsmann som dypt gleder seg over å få motta prestevigselens hellige sakrament på norsk grunn. Vi hilser den nye prest hjertelig tillykke, og vi gleder oss med ham.

På St. Hans-søndag satte katolikker fra Stavanger og Haugesund hverandre stevne på Mosterøy. Det var strålende solskinn da ekstrabåten fra Haugesund og rutebåten fra Stavanger nesten samtidig klappet til Klosterbryggen.

En halv time senere sto prosesjonen oppstilt under klosterhagens store gamle boketrær: presten i messekler, korgutter, søstre og legfolk. Under salmesang og klokkeringing dro man inn på klostertunet.

Messen ble holdt i det første rom som er ferdig-restaurert, munkenes gamle biblioteksal, der de omtrent 80 deltakere samlet seg i en stor halvkrets rundt alterbordet som var oppstilt slik at presten forrettet stående bak det, vendt mot menigheten. Det er i denne forbindelse interessant å peke på hvordan den gamle abbedikirke var bygget: På en lang øst/vest akse lå de to like lange kirkeskip med tårnbygningen som forbindende mellomledd. Midt i kirken, under tårnet, sto alteret, østskipet var munkenes kor og vestskipet legfolks-kirke.

Sogneprest dr. Gerard Vranken fra Haugesund forrettet og talte i tilslutning til dagens helgen, Johannes Døperen, og til de gamle minner om munkene, om bønnens betydning i livet. Deretter holdtes messen etter det samme ritual som allerede munkene i middelalderen brukte der på stedet. Fulltonende lød fellesbønnen og sangen under de gamle hvelvinger. Det ble holdt dialogmesse med norske salmer. Til Credo og til Pater noster ba alle tilsvarende på norsk Den apostoliske trosbekjennelse og Fader vår. Messen ble avsluttet med salmen «Gud signe vårt dyre fedreland».

Senere ble det arrangert omvisning i de gamle bygninger, der deltakerne fikk forklart hvordan den videre restaurering under arkitekt Gerhard Fischers dyktige og nidkjære ledelse er planlagt.

St. Laurentius-abbediet på Utstein ble opprettet for nesten 700 år siden, i kong Magnus Lagabøters regjeringstid. Det var Augustiner-korherre som hadde der til året 1537 da kong Christian III. ga eiendommen til danske adelsfolk.

Fra omvisningen i de gamle bygninger til Ulstein Kloster. T. v. kirken; t. h. bibliotekfløyen.

BØNNENS APOSTOLAT

AUGUST: Kampen mot overtro og sekterisk, propaganda.

Bevaring av det religiøse grunnlag for oppdragelsen i Japan.

ST. OLAVS DOMKIRKES 100-ÅRS JUBILEUM

24.—26. august.

Den 24. august er det 100 år siden St. Olavs kirke i Oslo som den første katolske kirke i Norge etter Reformasjonen ble høytidelig vigslet av daværende apostoliske vikar i Stockholm, monsignore L. Studach.

Denne minneverdige begivenhet vil bli feiret i Oslo med et festprogram som innledes med særlige høytideligheter på selve hundreårsdagen, fredag 24. august, og på lørdag 25. august. Hovedfeiringen er lagt til søndag 26. august med høytidelige gudstjenester i jubileumskirken om formiddagen, samt med hagefest for menighet og gjester i tilknytning til avslutningsandakten om aftenen. Det henvises for øvrig til programmet som finnes trykt på 2. omslags-side i dette nummer av «St. Olav».

Det er en glede å kunne meddele at biskopen av København, Hs. Høyærv. mgr. Th. Suhr, og biskop-coadjutor Hs. Høyærv. mgr. Ansgar Nelson, Stockholm, har tilsagt sitt nærvær ved jubileumsfeiringen.

Derimot er dessverre de norske overhyrder, Hs. Høyærv. biskop Rùth, Trondheim, og Hs. Høyærv. biskop Wember, Tromsø, forhindret fra å være til stede.

De av presteskaper som har anledning til å ta del, bes vennligst melde fra i tide. Talar/ordensdrakt og superpelliceum tas med.

*

Da St. Olavs kirke i Oslo jo er hele bispedømmets hovedkirke og felleskirke, er det en selvfølge at alle dets medlemmer tar del i jubileumsfeiringen. Det forordnes derfor at jubileet skal høytideligholdes i alle bispedømmets sognekirker og offentlige kapeller med høymessegudstjeneste søndag 26. august. Prestene anmodes om i prekenen å fremheve betydningen av den begivenhet som feires; etter en særlig takkebønn skal gudstjenesten avsluttes med «Te Deum» eller «Store Gud, vi lover deg».

DEN APOSTOLISKE VISITATOR, biskop dr. J. M. J. A. Hanssen, som ankom til Oslo 12. juli forlot Norge 4. august etter å ha besøkt samtlige katolske menigheter og institusjoner i landet.

HAUGESUND

Nytt kapell ved St. Franciskus Hospital ble søndag 8. april innviet av sogneprest Vranken. Kapellet ligger i den nye fløy bygget etter plan av arkitekt Vaardal-Lunde. Alter, kommuniensbenk og skriftestol er laget av treskjæreren Odd Knudsen, Bergen. Tabernakeldøren, smykket med en kobberplate, er levert av firmaet Laudy i Holland, og korsveibildene av benediktinerabbediet Maredsous i Belgia.

UTLANDET:

VATIKANET

Paven vil sende ut kunngjøring om jubelår.

I anledning av at det blir 100 år siden åpenbaringene i Lourdes, kommer pave Pius XII til å proklamere et jubelår. Det vil vare fra den 11. februar 1958 til 11. februar 1959, muligens helt til 7. april, for at det kan dekke hele tiden for åpenbaringene.

25 000 fransiskaner-tertiarer hos Paven.

Den 1. juni ga pave Pius XII en audiens for 25 000 personer, nesten alle medlemmer av St. Fransiskus 3. orden.

Paven holdt en tale og sa bl. a. at den fransiskanske tredje orden i dag som alltid tidligere er en formasjon av den fredens armé som kjemper for Kristi sak. Når man betrakter den tid vi lever i, ser man snart at den på mange måter ligner den tidsalder da fransiskanerordenen ble til. Og Paven erklærte til slutt: Vi har gjentagne ganger advart verden, vi har oppfordret menneskene til å tenke over den kjensgjerning at det ikke finnes noen varig frelse utenom Jesus Kristus. Gjentatte appeller er sendt ut til alle kristne om at de må skyve til side alt som skiller dem og arbeide modig og utholdende for Kirkens utbredelse og indre liv. Mange har svart på appellen, og vi tror fullt og fast at mange kommer til å gjøre det.

Nytt om prestenes utdanning.

I siste nummer av «Acta Apostolicae Sedis» offentliggjøres en apostolisk konstitusjon, «Sedes Sapentiae», angående prestenes utdanning i sin alminnelighet, og ordensprestenes i særdeleshet. Dette betydningsfulle dokument foreskriver grundigere studier i psykologi, pedagogikk, sosialvitenskap og i andre fag som er spesielt viktige i vår moderne tid. Ordensprestenes ledere og andre lærere og overordnede oppfordres til å stille en slik utdanning til disposisjon ikke bare for nåværende noviser og prestekandidater, men også for eldre prester som trenger den i sitt arbeide.

AFRIKA-SØR

Hvite prester under sorte presters domsmyndighet.

For første gang i Congos historie har erkebiskopen av Brazzaville, mgr. Bernard, plasert europeiske prester under en sort prests autoritet. En afrikansk prest, pastor Bemba, er utnevnt til sogneprest ved Notre-Dame i Bancongo, og som kapellaner patrene Grosseney og Masserey som er fra Sveits og Frankrike.

Kirkene og rasefølgelsen.

Det ledende ukebladet for den fargede befolkning, «The Drum» bragte nylig en reportasje om rasediskrimineringen innen de forskjellige kirkesamfunn i Syd-Afrika. I Johannesburg forsøkte en farget reporter å komme inn i forskjellige kirker med overveiende hvite menigheter. Adgang ble nektet i en rekke tilfeller, og ikke sjelden ble der anvendt fysisk vold. Hos Syvende Dags-adventistene kalte menighetens forstander på politiet og lot ham arrestere. Reporteren innrømmer at i praktisk talt alle de anglikanske kirkene i Johannesburg ble han behandlet korrekt, og at baptistene ga ham en hjertelig mottagelse.

Mest ubehageligheter og sjikane ble han utsatt for i den hollandske reformerte kirke, foruten i en presbyteriansk og en metodistisk kirke. Hans artikkel er forsynt med fotos som viser hvordan de ansvarlige forstandere eller prester avviser ham eller lar ham arrestere. I det store og hele viser menighetene seg forøvrig ennå mer umedgjørliche enn geistligheten.

Artikkelen i «The Drum» nevner såvidt den katolske kirke som en kirke hvor ingen form for rasediskriminering blir praktisert eller tolerert. I 13 katolske kirker hvor han hadde bedt om adgang ble der overalt svart: «Selvfølgelig! Der fore-

ligger ingen grunn til overhodet å spørre om tillatelse... våre dører står åpne for alle,» og lignende.

Det har ellers vakt betydelig og pinlig oppmerksomhet at de syd-afrikanske myndigheter har nektet katolske misjonærer å virke blant bantu-folkene på grunn av deres innfødtvennlige holdning og avvísning av den rasediskriminering som på reformert hold søkes fastholdt og begrunnet endog med bibelske argumenter.

BELGIA

Pater Damians saligerklæring i sikte?

Pater Damian de Veuster, kalt de spedalskes apostel, tilbragte over 50 år blant de spedalske på en av Stillehavsoyene, og døde til slutt av sykdommen i 1889. Hans jordske levninger ble ført til Löwen i Belgia i 1936. En seremoni fant nylig sted i Picpus-patrenes kapell i denne by, med henblikk på en saligerklæring av pater Damian.

SPANIA

Virkningsfull sosial aksjon.

Erkebiskopen av Saragossa, mgr. Morcillo, har offentliggjort et langt brev angående byens forsteder. Han beskriver i et langt kapittel de elendige tilstander som tusenvis av familier befinner seg i, og trekker så opp en plan for opprettelsen av en gruppe med sosiale institusjoner i hvert kvartal.

For å kunne virkeliggjøre denne omfattende plan, ber han hele byen om å samarbeide, særlig den katolske aksjonsrepresentanter. Mgr. Morcillo åpnet bidragslisten med å gi sitt vakreste bispekors. En rekke arbeidere har tilbudt å arbeide flere timer gratis, og gaver er kommet inn fra alle lag i

*Blyvinduer
Glassmalerier*

til kirker og kapeller

~~~~~

G. A. LARSEN

kunst- og bygningsglassmester

NORDAHL BRUNS GATE 7, OSLO

Reis til

Tuddal

HØYFJELLSHOTELL

befolkningen. Et bemerkelsesverdige stort antall leger har sendt bidrag.

SVEITS

En sensasjonell oppdagelse: Gamaliels Evangelium.

I den senere tid har skriftfunnene ved Det døde hav vakt stor oppmerksomhet, og boken av Edmund Wilson: «Skriftene fra Dødehavet» foreligger allerede på norsk, oversatt av Louise og Finn Jor.

Nå er det gjort nok et bemerkelsesverdige funn. En dominikaner, dr. Marcus-Anton van den Oudenrijn, professor ved

universitetet i Fribourg, Sveits, kom under studiet av et etiopisk manuskript fra det 15. århundre, over en tekst som er av største interesse for kjennskapet til kristendommens begynnelse. For ca. 50 år siden uttalte en berømt kjenner av den første kristne litteratur, prof. Anton Baumstark, at det blant de nytestamentlige apokryfer sannsynligvis hadde vært et Evangelium av Gamaliel. Denne formodning er nå blitt bekreftet, idet et større sammenhengende bruddstykke av dette skrift er funnet av prof. van den Oudenrijn blant prekenene til en koptisk biskop, Cyriacus von Oxyrhynchos.

Den etiopiske oversettelse av teksten handler om tildragelsene på Langfredag, og særlig om Frelserens oppstandelse.

HAMAR		
NEBB NEBB's HAMAR-AVDELING 1/3 HAMAR		NORMANN Fotograferer over hele landet
BRODERIHUSET - HAMAR EBBA ANDRESEN Tlf. 23 367 - Torggt. 51		CHR. PLATOU MURSTAD Hamar Tlf. 21 600
BRØDR. <i>Westgaard</i> TLF. 23945 HAMAR Inneh.: Fr. Westgaard		MUSIKK i hjemmet gir glede. Piano - Orgel - Gitar - Trekkspill etc. og notemusikaler hos THORBJØRN TAALESENS EFTF. Hamar Tlf. 23 412
<i>Erling Vold</i> Magasinet for damer Hamar		HAMAR FARVEHANDEL Etablert 1865 Strandgaten - Tlf. 21 015 H a m a r
O. FUGLSETH HANDELSGARTNERI OG BLOMSTERFORRETNING Hamar — Tlf. 23 079 - 23 370		<i>Astoria</i> MØBELFORRETNING AS Tlf. 22 744
HEDMARK CEMENTVAREFABRIK E. GRILL FASTING Hamar	TRYGVE MOE Frukt og Tobakk Tlf. 23 965	HEDMARK MEIERI Hamar
SIGV. SØRENSEN Kolonialforretning Spesialitet: Kaffe Tlf. 23 472	KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT H a m a r	ARNE BØRRESEN Torvgt. 32 og 81 Tlf. 23 119 og 22 128 Hamar
HUGO OFFSTEN AMAR Handelsgartneri og Blomsterforretning Tlf. 23 680 - 23 086	Stortorvets Frukt & Cigarforretning O. E. ALM Hamar - Tlf. 23 237	VESTBYENS KOLONIAL Telefon 23 339 - 23 362 HAMAR

Videre innholder den beretninger om de jødiske ypperste-prester, de skriftlærde i Jerusalem (til hvilke også Gamaliel hørte), Pontius Pilatus, kong Herodes, og til slutt om de fire soldater som sto vakt ved Kristi grav. Kong Herodes fremkommer som den hovedskyldige i Kristi død. Fortellin-

gene viser ikke spor av gnostisk påvirkning, og de frembyr i ethvert fall et høyst interessant kapitel urkristen oppbyggelseslitteratur.

Den etiopiske prekansamling med Gamaliel-teksten vil antagelig bli oversatt til tysk om ikke lenge.

VÆR SIKKER på førsteklasses varer til kjøkkenet. De fleste kjøkkensjefer vet de er trygge med ROHDE Gelée, Puddinger, Sauser (også spesialtyper, ferdigsøtet, for diabetikere) ROHDE Syltetøyer, Marmelader, Safter ROHDE Boks 95, Trondheim.	TRONDHEIM	MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim
ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer		
A/S TRONDHJEMS JERNINDUSTRI Sykesenger - Stålrørsmøbler	Et ord er nok ... KVALITET <i>Johan O. Helgesen</i>	
K. LUND A/S Rørleggerforretning - Rørhandel Trondheim Etablert 1874	BERG & VIGUM A/S Elektrisk Installasjonsforretning Telf. 21483 - Trondheim	

BERGEN

A/s Kr. Madsens Bok- og Papirhandel BERGEN Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11482	A/s Smith Sivertsen's Bakerier & Conditiorier	
Johan H. BENTZON A.s KOLONIAL - VASKEARTIKLER En gros - Telefon 10106	 i Nygårdsst. ved Eldorado	 Strandgaten 60 Glass - Porselen - Stentøy
  <i>Bergensmeieriet</i>	Sølv for alle anledninger <i>Theodor Olsens Efff.</i> JUVELER SMÅSTRANDGT 4 Bergen	
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14110 Telegramadresse: «Kjell»		

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

WISBECH
ARTISLERENHUS

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

OBS!

Ved

adresseforandringer,

vennligst oppgi

den tidligere

adresse!

*All slags
forsikring*

ANTH. B. NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

N. JOHANSEN

Bakeri & Konditori

Valkyriegt. 1 - Oslo

C. HAGERUP ØSTBYE

Fayance, Keramikk
Krystall, Leker.

Tlf. 46 55 35, 46 57 40

Bogstadv. 29 - Oslo

ODDVAR J. LØDENG
MURMESTER & ENTREPRENØR

OSLO

Joh. Weydahl A/S

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE

og

HERMETIKK

en gros

The Norsk Frø

Oslo - Stavanger - Bergen - Trondheim

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk